

سازمان انرژی اتمی ایران

نظام ایمنی هسته‌ای ایران
امور حفاظت در برابر اشعه

ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص سنجش‌گرها

شماره شناسه: INRRARP1RE01

شماره بازنگری: صفر

تاریخ اجرا: ۸۴/۲/۲۶

صفحه : ۱	شناسه : INRARP1RE01	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص
کل صفحات: ۷	بازنگری : صفر	سنجشگرهای پرتوی

ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص سنجشگرهای پرتوی

۱- هدف

بر اساس قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی، آئین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۶۹ هیئت وزیران و استانداردهای پایه حفاظت در برابر اشعه مصوب سال ۱۳۸۰ واحد قانونی، این دستورالعمل جهت صدور مجوزهای ورود و ترخیص سنجشگرهای پرتوی تهیه شده است.

هرگونه ورود و ترخیص سنجشگرهای پرتوی باید بر اساس مجوزهای صادره بر طبق مفاد این مدرک صورت پذیرد. جهت اخذ مجوزهای ذکر شده، متقاضی می‌بایست نسبت به ارائه اطلاعات و مدارک خواسته شده بر طبق موارد مطروحه در بند ۴ این مدرک به واحد قانونی اقدام نماید.

۲- دامنه کاربرد

این مدرک برای دریافت مجوز ورود و ترخیص کلیه سنجشگرهای پرتوی ثابت و متحرک با کاربردهای صنعتی، آموزشی و پژوهشی، کشاورزی و سایر موارد بااستثنای کاربردهای پزشکی و دامپزشکی کاربرد دارد.

۳- تعاریف

۱-۳ پرتوکار:

به شخص حقیقی اطلاق می‌گردد که با منابع پرتو بطور فیزیکی در ارتباط باشد.

۲-۳ پرتوهای یونساز:

از دیدگاه حفاظت در برابر اشعه، پرتوهایی که قادر به ایجاد جفت یون در مواد می‌باشند.

۳-۳ چشمه بسته:

ماده پرتوزائی که درون یک محفظه مسدود جای گرفته یا ذرات آن کاملاً به هم متصل و جامد باشد بطوری که در اثر فرسایش یا اشتباهات قابل پیش بینی مواد پرتوزا در کاربرد مورد نظر نشت نکند.

۴-۳ دستگاه پرتوساز:

دستگاه‌های تولید کننده پرتو ایکس که در امور غیرپزشکی مورد استفاده قرار می‌گیرند. هر لامپ پرتوایکس در محدوده موضوع این دستورالعمل به تنهایی بعنوان یک دستگاه محسوب می‌گردد.

۵-۳ دزیمتر فردی:

به هرگونه وسیله‌ای اطلاق می‌شود که جهت اندازه‌گیری میزان پرتوگیری پرتوکاران بکار رود. نظیر: فیلم‌بج، دزیمتر ترمولومینانس و دزیمتر قلمی.

۶-۳ دزیمتر محیطی:

وسيله‌ای است که جهت اندازه‌گیری آهنگ دز در محیط کار با پرتو بکار می‌رود.

۷-۳ دارنده پروانه کسب:

به شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که براساس قوانین کشور مسئولیت و اختیارات لازم جهت انجام فعالیت خاصی را داشته باشد.

صفحه : ۲ کل صفحات: ۷	شناسه : INRARP1RE01	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص
	بازنگری : صفر	سنجشگرهای پرتوی

۳-۱ دوره حفاظت در برابر اشعه ویژه صنایع:

دوره آموزش حفاظت در برابر اشعه ویژه مراکز صنعتی غیر پرتونگاری یا معادل آن که مورد تایید واحد قانونی باشد.

۳-۹ سنجشگر پرتوی (Radiation Gauge)

دستگاهی که با استفاده از یک منبع پرتوهای یونساز و تجهیزات جانبی دیگر بمنظور اندازه گیری یک کمیت فیزیکی نظیر وزن، چگالی، سطح، رطوبت و ضخامت بکار می رود.

۳-۱۰ شخص قانونی (دارنده پروانه کسب):

هر سازمان، بنیاد، موسسه، شرکت، تعاونی، دفتر، و انجمن اعم از دولتی، خصوصی، سیاسی، اجتماعی، حقوقی، صنفی و یا هر فردی که بر اساس قوانین کشوری مسئولیت و اختیارات لازم جهت فعالیت های موضوع این دستورالعمل را داشته باشد.

۳-۱۱ شخص مسئول:

فرد حقیقی مجربی که به موجب این دستورالعمل واجد صلاحیت علمی و فنی و شرایط لازم برای تصدی و نظارت بر کلیه امور مربوط به کار با اشعه در حیطه کاربرد این دستورالعمل باشد.

۳-۱۲ قانون:

قانون حفاظت در برابر اشعه است.

۳-۱۳ گواهی کنترل کیفی:

سندی است رسمی مبنی بر مثبت بودن نتایج آزمایشات کنترل کیفی که از طرف یکی از مؤسسات معتبر مورد تایید واحد قانونی و بر اساس استانداردهای معتبر بین المللی صادر شده باشد.

۳-۱۴ منبع پرتو:

وسیله یا ماده ای که از آن پرتوهای یونساز ساطع گردد مانند دستگاه های مولد اشعه ایکس یا مواد پرتوزا.

۳-۱۵ واحد قانونی:

در مفهوم "امور حفاظت در برابر اشعه" است.

۴- مسئولیت ها

مسئولیت صحت کلیه مدارک ارائه شده بر عهده متقاضی مجوز ورود یا ترخیص می باشد. استفاده کننده نهائی نیز در زمینه کلیه اطلاعات ارائه شده جهت انجام مراحل صدور مجوز که به وی مربوط می شود مسئول می باشد.

۵- رویه های کاری

۵-۱ شرایط عمومی استفاده کننده گان از دستگاه سنجشگر پرتوی

۵-۱-۱ استفاده کننده نهائی از دستگاه سنجشگر پرتوی باید دارای پروانه کسب متناسب با نوع کاربرد آن باشد بنحوی که استفاده از دستگاه سنجشگر پرتوی توجیه پذیر گردد.

۵-۱-۲ استفاده کننده نهایی باید دارای پروانه ثبت یا اشتغال متناسب با سنجشگرهای پرتوی موجود خود باشد. متقاضیانی که قبلاً پروانه لازم را دریافت ننموده اند با ارائه درخواست جدید و متقاضیانی که قبلاً چنین پروانه ای را دریافت کرده اند با ارائه درخواست اصلاح پروانه، بایستی تا زمان ترخیص سنجشگرهای پرتوی جدید نسبت به دریافت یا اصلاح پروانه اقدام نمایند.

صفحه : ۳ کل صفحات: ۷	شناسه : INRRARP1RE01	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص
	بازنگری : صفر	سنجشگرهای پرتوی

۳-۱-۵ دارنده پروانه کسب موظف است یک نفر دارای حداقل تحصیلات کارشناسی در یکی از رشته‌های علمی و فنی و دارای گواهینامه دوره حفاظت در برابر اشعه ویژه صنایع به عنوان شخص مسئول معرفی نماید.

۴-۱-۵ دارنده پروانه کسب موظف است یک نفر دارای حداقل تحصیلات دیپلم در یکی از رشته‌های علمی و فنی و دارای گواهی نامه دوره حفاظت در برابر اشعه ویژه صنایع به عنوان مسئول فیزیک بهداشت معرفی نماید.

تبصره: در صورت تشخیص واحد قانونی بر اساس مواردی در ارتباط با منابع پرتو مورد استفاده، از قبیل پرتو زائی، کاربرد، تعداد و پراکندگی، مسئولیت شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت می‌تواند تماماً بر عهده یک شخص واجد شرایط باشد.

۲-۵ مدارک لازم جهت اخذ مجوز ورود سنجشگر پرتوی

- ۱-۲-۵ درخواست کتبی وارد کننده
- ۲-۲-۵ اصل و یک نسخه از پروفرما یا Quotation
- ۳-۲-۵ اصل و یک نسخه از ثبت سفارش (در صورتی که کالا از طرق دیگر وارد شده است بایستی کتبا اعلام گردد)
- ۴-۲-۵ توجیه کاربرد کالا
- ۵-۲-۵ درخواست استفاده کننده نهائی (در صورتی که وارد کننده خود استفاده کننده نهائی نباشد)
- ۶-۲-۵ کاتالوگ کالا شامل مشخصات فنی دقیق کالا بویژه منبع پرتوزا و حفاظ آن
- ۷-۲-۵ یک نسخه از تأییدیه استاندارد کالا
- ۸-۲-۵ گواهی کنترل کیفی چشمه های بسته
- ۹-۲-۵ آدرس و کروکی محل نصب
- ۱۰-۲-۵ معرفی افراد واجد شرایط بر اساس مواد ۲ و ۳ از بند ۴-۱ بعنوان شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت دارنده پروانه و تکمیل و امضای فرم‌های تعهد شخص مسئول و مسئول فیزیک بهداشت توسط وی و دارنده پروانه (فرم‌های پیوست). ارائه تصویر شناسنامه و مدرک تحصیلی الزامی است.
- ۱۱-۲-۵ ارائه مدرکی دال بر مشخص کردن وضعیت منبع پرتوزا (فقط برای چشمه های بسته) پس از طی عمر مفید آن (عودت به کشور مبدا یا تحویل به مدیریت پسمانداری کشور با تعهد تقبل هزینه های مربوطه).
- ۱۲-۲-۵ ارائه پروانه کسب توسط استفاده کننده نهائی (در مورد مراکزی که هویت آنها برای واحد قانونی کاملاً محرز می باشد ضرورتی ندارد).
- ۱۳-۲-۵ ارائه تعهد مبنی بر دریافت یا اصلاح پروانه تازمان ترخیص سنجشگرهای پرتوی مورد تقاضا

۳-۵ مدارک لازم جهت اخذ مجوز ترخیص سنجشگر پرتوی

- ۱-۳-۵ درخواست کتبی ترخیص کننده
- ۲-۳-۵ یک نسخه از مجوز ورود صادره توسط واحد قانونی
- ۳-۳-۵ اصل و یک نسخه از بارنامه
- ۴-۳-۵ اصل و یک نسخه از قبض انبار
- ۵-۳-۵ اصل و یک نسخه از اظهارنامه گمرکی
- ۶-۳-۵ لیست بسته بندی (Packing List)
- ۷-۳-۵ ارائه دستورالعمل مقابله با سوانح .

صفحه : ۴	شناسه : INRARP1RE01	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص سنجشگرهای پرتوی
کل صفحات: ۷	بازنگری : صفر	

۸-۳-۵ ارائه درخواست دریافت یا اصلاح پروانه همراه با اطلاعات لازم جهت انجام بررسی‌های لازم و صدور یا اصلاح پروانه.

۹-۳-۵ ارائه فیش پرداخت هزینه کارشناسی

تبصره: جهت ترخیص کالاهائی که بصورت حمل یکسره به انبار سازمان انرژی اتمی منتقل می‌گردند نیاز به ارائه اطلاعاتی اضافه بر موارد فوق بر اساس دستورالعمل‌های گروه کنترل و حسابرسی مواد پرتوزا جهت اخذ مجوز خروج می‌باشد.

تبصره: با توجه به تنوع کاربرد سنجشگرهای پرتوی، ممکن است واحد قانونی در هر یک از مراحل ورود یا ترخیص درخواست مدارک و اطلاعات تکمیلی بنماید.

۵ : صفحه	شناسه :	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص
۷ : کل صفحات	بازنگری :	سنجشگرهای پرتوی
	INRARP1RE01	
	صفر	

۶- منابع

- 1- ATOMIC ENERGY ORGANIZATION OF IRAN. NATIONAL RADIATION PROTECTION DEPARTMENT. Radiation Protection Act of Iran and its Regulations. AEOL. Tehran (1989).
- 2- IRANIAN NUCLEAR REGULATORY AUTHORITY. NATIONAL RADIATION PROTECTION DEPARTMENT. Basic Radiation Safety Standards. NRPD. Tehran (1999).
- 3- INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY. Categorization of Radioactive Sources. IAEA-TECDOC-1344. Vienna (2003)
- 4- INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY. the Safe Use and Regulation of Radiation Sources. IAEA. 1992.

صفحه : ۶ کل صفحات: ۷	شناسه : INRRARP1RE01	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص
	بازنگری : صفر	سنجشگرهای پرتوی

۷- پیوست یک

۱-۷ وظایف مسئول فیزیک بهداشت

- مسئول فیزیک بهداشت، پس از دریافت پروانه اشتغال از واحد قانونی در راستای انجام وظایف مندرج در ماده ۱۱ قانون حفاظت در برابر اشعه، بعنوان یکی از مسئولین اصلی مسئولیت حفاظت کارکنان، مردم و محیط زیست در برابر خطرات ناشی از منابع پرتو در حوزه فعالیت خود را برعهده دارد و ملزم به اجرای نکات زیر است:
- ۱-۱-۷ تهیه گزارشات حفاظت و ایمنی در شرایط عادی کار و در شرایط وقوع سانحه و در صورت لزوم ارائه به واحد قانونی.
 - ۲-۱-۷ برنامه ریزی و نظارت بر اجرای دستورالعمل های مونیتورینگ محیطی، فردی و فوریت های پرتوی و بازنگری و اصلاح دستورالعمل ها در صورت لزوم.
 - ۳-۱-۷ برنامه ریزی و نظارت بر اجرای دستورالعمل ها و مقررات داخلی در ارتباط با مناطق کنترل شده و تحت نظارت.
 - ۴-۱-۷ کنترل پرتوگیری کارکنان و اعمال مقررات آستانه های بررسی.
 - ۵-۱-۷ مونیتورینگ محیط کار و اعمال مقررات آستانه های اقدام.
 - ۶-۱-۷ برنامه ریزی جهت انجام آزمایشات و معاینات قبل از استخدام و دوره ای برای پرتوکاران و پیگیری اجرای توصیه های پزشک واحد قانونی در ارتباط با ادامه فعالیت پرتوکاران.
 - ۷-۱-۷ پیش بینی و تهیه دزیمترهای فردی و آشکارسازهای مناسب جهت اعمال وظایف قانونی.
 - ۸-۱-۷ بازرسی و کنترل مستمر منابع پرتو و محیط کار با استفاده از روش ها و تجهیزات مناسب و جلوگیری از ادامه کار با منابع پرتو در صورت نقص تجهیزات حفاظتی و مونیتورینگ یا هرگونه عملکردی که منجر به پرتوگیری غیر ضروری گردد.
 - ۹-۱-۷ ثبت گزارش و نتایج بازرسی و نحوه اجرای توصیه های ایمنی و ارائه آن به واحد قانونی در صورت لزوم.
 - ۱۰-۱-۷ تفسیر نتایج اندازه گیری ها و برنامه ریزی به منظور کاهش پرتوگیری به حداقل موجه شدنی.
 - ۱۱-۱-۷ تهیه و نصب علائم هشداردهنده و توصیه های ویژه حفاظت در برابر اشعه در محل های مناسب.
 - ۱۲-۱-۷ آموزش حفاظت در برابر اشعه به کارکنان بویژه پرتوکاران.
 - ۱۳-۱-۷ جلوگیری از ورود افراد فاقد تجهیزات دزیمتری فردی به منطقه کنترل شده.
 - ۱۴-۱-۷ پیگیری و اجرای کلیه دستورالعمل های حفاظت در برابر اشعه که توسط واحد قانونی ابلاغ می گردد.
 - ۱۵-۱-۷ در صورت انصراف از مسئولیت، مراتب را حداقل ۲ ماه قبل به شخص قانونی اعلام نماید.

اینجانب. بعنوان مسئول فیزیک بهداشت..... با آگاهی کامل از مفاد قانون حفاظت در برابر اشعه و آئین نامه، استانداردها و دستورالعمل های مربوطه مسئولیت های محوله را می پذیرم.
 تاریخ : محل امضاء مسئول فیزیک بهداشت:

اینجانب. بعنوان شخص قانونی (یا نماینده تام الاختیار)..... با آگاهی کامل از مفاد قانون حفاظت در برابر اشعه و آئین نامه، استانداردها و دستورالعمل های مربوطه متعهد می شوم که اختیارات و امکانات لازم در راستای انجام وظایف فوق به مسئول فیزیک بهداشت داده می شود.

تاریخ : محل مهر و امضاء شخص قانونی:

صفحه : ۷	شناسه : INRARP1RE01	ضوابط دریافت مجوز ورود و ترخیص
کل صفحات: ۷	بازنگری : صفر	سنجشگرهای پرتوی

۸- پیوست دو

۱-۸ وظایف شخص مسئول

- شخص مسئول، پس از دریافت پروانه اشتغال از واحد قانونی در راستای انجام وظایف مندرج در ماده ۱۱ قانون حفاظت در برابر اشعه، بعنوان یکی از مسئولین اصلی مسئولیت سیاست گذاری، برنامه ریزی و مدیریت منابع پرتو در حوزه فعالیت خود را برعهده دارد و ملزم به اجرای نکات زیر است:
- ۱-۱-۸ تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت رعایت مفاد ماده ۱۱ قانون حفاظت در برابر اشعه را پیش بینی و به صورت کتبی به شخص قانونی اعلام نماید.
- ۲-۱-۸ جلوگیری از هرگونه اقدام غیر قابل توجیه در ارتباط با منابع پرتو.
- ۳-۱-۸ تعیین روش ها، محدودیت ها و شرایط فنی کار با منابع پرتو، ابلاغ کتبی روش ها و دستورالعمل های جهت اجرا و نظارت بر حسن انجام آنها و همچنین بازنگری دوره ای و موردی روش ها و دستورالعمل ها.
- ۴-۱-۸ تشخیص نیازهای آموزشی کارکنان باپرتو و برنامه ریزی جهت اجرای دوره های آموزشی حفاظت در برابر اشعه، ایمنی و تخصصی قبل از شروع بکار با پرتو و بصورت دوره ای برحسب لزوم و همچنین تأیید صلاحیت کارکنان جهت کار با پرتو.
- ۵-۱-۸ بهینه سازی روش های کاری، تجهیزات و امکانات قبل از انجام عملیات کار با پرتو و جلوگیری از انجام هرگونه عملیات غیر بهینه بمنظور حداقل رسانیدن پرتوگیری و دستیابی به کیفیت قابل قبول.
- ۶-۱-۸ در صورت انصراف از مسئولیت محوله مراتب را حداقل ۲ ماه قبل به شخص قانونی اعلام نماید.
- ۷-۱-۸ در هر زمان که امکان رعایت مقررات موضوع ماده ۱۱ قانون حفاظت در برابر اشعه میسر نباشد مراتب را کتباً حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز به واحد قانونی اعلام نماید.

اینجانب. بعنوان شخص مسئول با آگاهی کامل از مفاد قانون حفاظت در برابر اشعه و آئین نامه، استانداردها و دستورالعمل های مربوطه مسئولیت های محوله را می پذیرم.
تاریخ : محل امضاء شخص مسئول:

اینجانب. بعنوان شخص قانونی (یا نماینده تام الاختیار). با آگاهی کامل از مفاد قانون حفاظت در برابر اشعه و آئین نامه، استانداردها و دستورالعمل های مربوطه متعهد می شوم که اختیارات و امکانات لازم در راستای انجام وظایف فوق به شخص مسئول داده می شود.

تاریخ : محل مهر و امضاء شخص قانونی: